

خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

شنبه ۱۴ دسامبر ۲۰۲۴

ارسالی: فیروزه وفا

زندان «هولناک» صیدنایا؛ از هفته ای دو بار اعدام تا «اتاق نمک» اجساد

سازمان «دفاع مدنی سوریه» معروف به «کلاه سفیدها» ۲۰ قوس اعلام کرد که عملیات جست و جو برای یافتن زندانیان احتمالی باقی مانده در زندان «صیدنایا» پایان یافته و سلول ها و مخفیگاه هایی در زیرزمین های این مکان بدنام نیافته است.

این در حالی است که شمار بسیاری از ناپدید شدگان در میان آزاد شدگان نیوده اند و خانواده هایشان احتمال می دادند که زندانیان حکومت بشار اسد آن ها را در مکان های کاملاً بسته و محافظت شده محبوس کرده بودند.

شورشیان مسلح سوری صبح یکشنبه ۱۸ قوس موفق به ورود به زندان امنیتی صیدنایا در حومه دمشق شدند و اکثر زندانیان را آزاد کردند و روز بعد اعلام کردند که همچنان موفق به رسیدن به همه بخش های این «زندان مخوف» نشده اند؛ چرا که زندان بخش های زیرزمینی دارد که راه های دسترسی به آن را نمی دانند.

زندان صیدنایا در دوره حکومت خاندان اسد، به شکنجه شدید زندانیان و داشتن سلول های مخفی شهرت داشت.

تأسیس زندان صیدنایا

زندان صیدنایا در دهه هشتاد قرن گذشته تأسیس شد و سازمان عفو بین الملل آن را با عبارت های «مسلخ انسانی» و «زندان که دولت سوریه در آن به آرامی مردمش را ذبح می کند» توصیف کرده است.

زندان صیدنایا، «یکی از سری ترین مکان ها در جهان» به شمار می آمد. در چند دهه گذشته، نام این زندان ترس و وحشت در دل سوری ها می اندخت و آنگونه که «انجمن زندانیان و ناپدیدشدگان زندان صیدنایا» می گوید، برای آن ها یادآور فقدان و ناپدید شدن عزیزان شان بود.

در تحقیق «انجمن زندانیان و ناپدید شگان زندان صیدنایا» در سال ۲۰۲۲ در باره ارتباط «شفاخانه نظامی شفا» و دستگاه قضایی سوریه با وقایع زندان صیدنایا، شفاخانه تشرین، اقدام به صدور گواهی فوت برای زندانیانی می کرد که جان شان را در صیدنایا از دست می دادند و محاکم خاص هم برای شان حکم اعدام صادر می کردند.

در جریان این تحقیق، با ۳۱ نفر از افرادی که پیشتر در زندان صیدنایا کار کرده بودند، شماری از افسران جدا شده از نظام سوریه که از مأموران حفاظت از زندان بودند، به علاوه تعدادی از زندانیان سابق در این زندان، مصاحبه شده است.

حفاظت زندان

بنابر تحقیق یاد شده و برخی گزارش های دیگر، زندان صیدنایا سه بخش حفاظتی دارد:

- بخش بیرونی: برای مقابله با هر تهدید خارجی یا فرار زندانیان
- بخش دوم: که رابط میان بخش بیرونی و بخش سوم بود
- بخش سوم: مسئولیت حفاظت از ساختمان های داخلی زندان، زیر نظر گرفتن رفت و آمد زندانیان و اقدامات شان در بندها و سلول ها را بر عهده داشت. سطح محافظت هم بسته به دستگاه مسئول از بخش، یعنی پلیس نظامی باشد یا سازمان اطلاعات نظامی، متفاوت بود.

محل استقرار و وابستگی اداری زندان

زندان صیدنایا بر تپه ای کوچک ابتدای دشت صیدنایا واقع در حدود ۳۰ کیلومتری شمال دمشق، پایتخت سوریه، بنا شده است. این زندان دو ساختمان اصلی دارد: ساختمان قدیمی که «ساختمان سرخ» نامیده می شود و ساختمان جدید که «ساختمان سفید» خوانده می شود. مساحت زندان صیدنایا ۱.۴ کیلومتر مربع برآورد شده است.

زندان صیدنایا، از نظر وابستگی اداری و قوانین، با دیگر زندان های سوریه تفاوت داشت. این زندان به وازت دفاع سوریه وابسته بود و وزارت عدلیه هیچ تسلطی بر آن نداشت. هیچ کس از بیرون، حق ورود به زندان و ملاقات با زندانیان را به جز با اجازه سازمان اطلاعات نظامی نداشت.

به لحاظ قضایی، زندان صیدنایا به دو دستگاه وابستگی داشت؛ یکی «سازمان قضایی نیروهای مسلح» که وظیفه رسیدگی به جرایم نظامیان را بر عهده داشت و دیگری «محکمه نظامی صحرایی» که به اتهام های امنیتی می پرداخت.

دو گروه از زندانیان

حکومت اسد زندانیان در صیدنایا را به دو گروه تقسیم می کرد:

- «زندانیان امنیتی»؛ آن ها غیرنظامیان و نظامیانی بودند که به خاطر نظرات و فعالیت های سیاسی شان یا وابستگی به گروه هایی که دولت سوریه آن ها را «تروریستی» می خواند، در زندان بودند.

- گروه دوم، «زندانیان قضایی»، نظامی هایی بودند که به دلیل جرایمی همچون سرقت، قتل، فساد، اختلاس و فرار از خدمت اجباری زندانی شده بودند.

تفاوت گروه ها باعث تفاوت در رفتار با زندانی بود. زندانیان امنیتی در معرض شکنجه برنامه ریزی شده، محرومیت از تغذیه و خدمات صحتی مناسب و همچنین ممنوع الملاقات بودند. اما زندانیان قضایی تنها در مراحل ابتدایی شکنجه می شدند، از میزان قابل قبولی تغذیه و امکانات صحتی برخوردار بودند و امکان ملاقات دوره ای هم داشتند.

رژیم بشار اسد به زندانیان امنیتی در این زندان به چشم «مزدور و خائن» می نگریست، از همین رو، آن ها را «از همه حقوق انسانی» محروم می کرد.

پس از آغاز اعتراض ها در سوریه در سال ۲۰۱۱ که در پی سرکوب خونین توسط نیروهای دولتی به سرعت به جنگ داخلی تبدیل شد، اوضاع زندان صیدنایا بدتر از پیش شد.

بنابر تحقیق «انجمن زندانیان و ناپدیدشدگان زندان صیدنایا»، طی ۱۰ سال، ۳۰ تا ۳۵ هزار زندانی در صیدنایا جان خود را از دست دادند؛ بخشی از آن ها اعدام شدند، بخشی زیر شکنجه کشته شدند و بخشی دیگر کمبود آب و غذا و رسیدگی صحتی جان شان را گرفت.

اعدام ها در زندان صیدنایا هفته ای دو بار اجرا می شد. «انجمن زندانیان و ناپدیدشدگان زندان صیدنایا» در تحقیق خود می گوید: «محکومان به اعدام، از پیش در جریان حکم صادر شده علیه شان قرار نمی گیرند، بلکه پس از صدور حکم همان روز یا روز پس از آن اعدام می شوند.»

مدیر زندان، منشی امنیتی، قاضی نظامی محکمه صحرایی، فرمانده نظامی منطقه جنوب سوریه، یک افسر از سازمان اطلاعات نظامی، رئیس واحد تحقیقات در ارتش سوریه، یکی از دکتوران زندان، گاهی یک معمم دینی به علاوه رئیس محکمه صحرایی که حکم را صادر کرده بود، در مراسم اجرای احکام اعدام حاضر می شدند.

ساختمان سرخ و ساختمان سفید هرکدام یک اتاق اعدام داشتند و احکام اعدام با استفاده از طناب دار اجرا می شد.

انتقال اجساد به گورهای دسته جمعی

پس از اعدام زندانیان یا مرگ شان در زندان، عملیات انتقال اجساد به تدریج صورت می گرفت و قربانیان در گورهای دسته جمعی به خاک سپرده می شدند.

اجساد به وسیله اداره خدمات صحی وابسته به «شفاخانه نظامی تشرین» از زندان خارج می شد و گاهی در منطقه «نجها» در حومه جنوبی دمشق، گاهی در منطقه «قطنا» واقع در تقاطع «لشکر دهم گارد ریاست جمهوری» و گاهی در منطقه «القطفیه» واقع در غرب میدان تیر لشکر سوم ارتش که مسئول حمایت از زندان بود، دفن می شدند.

رفتار با جنازه ها هم به دو روش صورت می گرفت:

• جنازه های اعدام شدگان با استفاده از وسائل نقلیه نظامی، به طور مستقیم به گورستان های یاد شده منتقل می شد.

• اما جنازه های افرادی که زیر شکنجه یا بر اثر عدم رسیدگی جان خود را از دست می دادند، ابتدا به مدت ۴۸ ساعت در اتاقی قرار داده می شد که «اتاق نمک» نام دارد. در این اتاق، برای شناسایی، بر روی پیشانی جنازه ها شماره می گذاشتند و سپس با نمک پوشانده می شدند. پس از آن به «شفاخانه نظامی تشرین» منتقل و پس از معاینه برای شان اسناد فوت صادر می شد تا در یکی از گورستان های یادشده دفن شوند.

غیر نظامیانی که جرات اعتراض علیه نظام اسد را پیدا کرده بودند، بیشترین قربانیان زندان صیدنایا را تشکیل می دهد.

بنابر تحقیق «انجمن زندانیان و ناپدید شگان زندان صیدنایا»، از سال ۲۰۱۱، هزاران نفر خارج از چارچوب قضایی در این زندان اعدام شدند و بسیاری نیز در اثر شکنجه یا عدم رسیدگی جان باختند.

استقلال – خپلواکی: این زندان و جنایات انجام شده در آن، یادآور زندان مخوف پلچرخ- کابل و جنایات انجام شده در آن و نیز کشتار زندانیان سیاسی و ایجاد گور های دسته جمعی در افغانستان توسط خلقی ها و پرچمی ها است.